

Boža Petrović, "Beogradski pčelar", mart 2002. godine

U našem podnevlju rani prolećni razvoj pčelinjih društava počinje obično od druge polovine januara do druge polovine februara. Retke su godine kada taj razvoj počinje nešto pre ili nešto kasnije. Taj početak zavisi od klimatskih uslova, ali se on dalje odvija ubrzano ili usporeno, u zavisnosti od niza činilaca koji postoje u košnici, u pčelinjem gnezdu i u strukturi samog pčelinjeg društva.

Jedan od tih činilaca pčelinjeg gnezda, od koga zavisi brži ili sporiji razvoj društva, jeste stanje saća. Kada u gnezdu postoji sami mlado saće, razvoj legla je usporen. Mlado saće ne može da sačuva toplotu i zato se razvoj legla odvija sporije. Starije saće ima više osobina za održavanje i čuvanje toplote, pa se, stoga, leglo na njemu brže razvija. Međutim, sasvim staro saće gubi osobine lakog zagrevanja i čuvanja toplote, pa u pogledu prolećnog razvoja legla deluje veoma loše. Zbog toga se nameće potreba da se, u jesen, pri uzimljanju pčela, odaberu okviri i na njima formira gnezdo koje će, u ovom pogledu, pružiti optimalne uslove stalnog i ravnomernog porasta legla. Broj takvih okvira za normalno pčelinje društvo ne bi trebalo da bude manji od šest. Ukoliko je jedan od ovakvih okvira sa sasvim mladim satom, on može da deluje negativno na razvoj legla, može da ograniči maticu u prelazu na pogodniji sat.

Veliku smetnju ravnomernom porastu pčelinjeg legla, u rano proleće, mogu da čine okviri koji na saću imaju veće površine trutovskih ćelija. Ovakvi okviri utoliko više smetaju, što su površine sa trutovskim saćem veće. Matica, u rano proleće, retko polaže trutovska jaja i takav sat se javlja kao smetnja ravnomernom porastu legla. Ima slučajeva da matica, ipak, zaleže takav sat trutovskim jajima, ali ovakve pojave dvostruko negativno utiču na porast broja radilica. Zbog toga, pri jesenjem uzimljanju pčela, trebalo bi voditi računa i o tome da prolećno gnezdo ne sadrži u sebi okvire sa većim površinama trutovskih ćelija. Takvi okviri, ukoliko ostaju u košnici (a u njoj bi trebalo da bude bar jedan okvir sa većim površinama trutovskih ćelija), moraju biti izbačeni u kraj plodišta, tako da ih matica može zalegati tek kad se dovoljno razvije radiličko leglo.

Posao oko uklanjanja okvira sa trutovskim leglom iz sredine gnezda najbrže se obavlja krajem juna i u prvoj polovini jula. Tada se trutovsko leglo lako zapaža i brzo procenjuje podobnost okvira za prolećni razvoj. Takav okvir treba preneti u kraj košnice, uz predhodno isecanje trutovskog legla, čime se on pretvara u okvir za med. U jesen, pri uzimljanju društva, takav okvir treba ukloniti i iz košnice.

Na brzi prolećni razvoj pčelinjeg društva loše utiču i okviri sa talasastim ili izvitoperenim saćem, kao i oni koji imaju veće rupe na sredini. Izvitoperenost i rupe javljaju se kao ozbiljni prekidi kompaktnosti zaleženih površina i zbog toga umanjuju uslove održavanja toplote u gnezdu. Razume se da i ova činjenica nameće potrebu da se i takvo saće izbacuje iz gnezda za rani prolećni razvoj i u plodištu postavlja tako da do njega matica dodje tek krajem aprila ili početkom maja.

Potreba da saće ranog prolećnog gnezda bude ispravno zahteva od pčelara da vodi računa da u košnici uvek ima dovoljan broj okvira sa ispravnim saćem. To se lako postiže ako se svake godine izbace iz plodišta bar dva loša okvira, a loši su oni koji su stari, koji imaju velike površine trutovskih ćelija, koji su izvitopereni i koji imaju velike šupljine na sredini saća. Na mesto izbačenih okvira sa lošim saćem treba dodati okvire sa dobo postavljenim i ispravnim satnim osnovama i omogućiti pčelama da ih izgradjuju u vreme bujnih paša.

Poznata je činjenica da pčele izgradjuju veoma dobro saće sa radiličkim ćelijama u medišnom prostoru kod košnica nastavljača. Zbog toga je preporučljivo da se, u vreme bujnih paša, dodaju plodišni okviri u nastavcima jakim društvima; da jaka društva izgradjuju plodišno saće za ceo nastavak. U tom slučaju takve okvire treba oduzimati odmah kada pčele počnu da grade sve ćelije na satnoj osnovi i rasporediti ih ostalim društvima pre punjenja medom da ih dograde, a jakim društvima koje su gradila plodišne okvire, treba dodati medišta da ih pune. Kada se ovaj način izgradnje novog saća dobro organizuje, onda sa tri do četiri dana obilne paše može se ceo pčelinjak snabdeti mladim i dobrim saćem.

Briga o ispravnosti i podobnosti saća za prolećno gnezdo treba da bude stalna i da se, pri svakom pregledu košnice, vodi računa i o ovome. Jer, jedan od stalnih uslova koji bitno doprinose bržem prolećnom razvoju društva – a ovo je veoma važno za naše rane paše, jeste uvek dobro i ispravno saće u gnezdu. Društva sa velikim prinosima uvek imaju dobro saće u gnezdu. {comments on}